

Швецова-Водка Галина

кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи
Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна

Методичні особливості та види бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників

Поняття бібліотечно-каталожної бібліографії є відносно новим для теорії бібліографії, хоча відповідне явище існує давно і добре відоме бібліографознавцям. Історики стверджують, що з часів виникнення бібліографічної інформації вона існувала у двох основних формах: така, що пов'язана з документним фондом і відображає його з метою найкращого орієнтування в ньому, і така, що не пов'язана з документним фондом, а відображає документи незалежно від їх наявності у певному визначеному фонді.

Показники літератури, які зберігаються у фонді певної бібліотеки чи сукупності бібліотек, є бібліотечно-каталожними бібліографічними посібниками. Одночасно вони отримали назву «бібліотечних каталогів», у якій не підкреслюється їх бібліографічна сутність. Створення бібліотечних каталогів розглядалося як обов'язкова складова праці бібліотекаря, що отримала назву «каталогізування» або «каталогізація» (англ.: *cataloguing*).

Незважаючи на бібліографічну сутність каталогізації, її результати — бібліографічні каталоги — виводилися за межі бібліографічних ресурсів. Але, якщо ми визнаємо, що бібліографічний посібник — це тільки впорядкована множина бібліографічних записів і ніщо інше, а бібліографічний запис може існувати у будь-якій формі запису інформації, то слід визнати існування такого виду бібліографічних посібників, як бібліотечно-каталожні. До речі, у наукових працях, які торкалися питань історії бібліографії, бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники обов'язково розглядалися як різновид бібліографічної продукції¹.

Бібліотечно-каталожний бібліографічний посібник — це бібліографічний посібник, що відображає склад певного фонду документів, які зберігаються

¹ Див., напр.: Боровий С. Наукова бібліотека в сучасних умовах // Бібліолог. вісті. 1930. № 1 (22). С. 71–76; Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період : нариси. Харків, 1971. С. 69–73.

в одній або кількох бібліотеках. Цільове призначення таких посібників — інформування про склад бібліотечного фонду та забезпечення бібліографічного пошуку документів у цьому фонді, читацьке призначення — абонентам (користувачам) бібліотек.

Методичні особливості бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників залежать від зазначеного вище їх цільового та читацького призначення і умов їх створення.

Бібліографічне виявлення для таких посібників, як правило, не викликає труднощів, оскільки використовується наявний в бібліотеці масив документів або документний потік, що надходить у бібліотеку. Певні складнощі можливі тільки в тому випадку, коли ставиться завдання відобразити документи певного виду чи змісту, місця чи років видання, які можуть знаходитися в різних відділах бібліотеки і потребують особливих прийомів пошуку.

Бібліографічний відбір поєднується з бібліографічним виявленням і здійснюється переважно за формально-видавничими ознаками: видом документа, типом літератури, хронологічним, територіальним та мовним критеріями. Як правило, в бібліотечно-каталожних бібліографічних посібниках не ставиться завдання відбирати літературу, кращу в науковому чи художньому відношенні, або літературу, розраховану на певну категорію читачів з професійними чи освітніми, самоосвітніми та виховними цілями. Якщо такі завдання ставляться, то відповідний бібліографічний посібник за суспільним призначенням належатиме або до науково-допоміжного виду, або до рекомендаційного.

Бібліографічна характеристика має два обов'язкові елементи — бібліографічний опис і шифр місцезнаходження документа у фонді. Бібліографічний опис документів може мати різний ступінь повноти, від мінімального до найповнішого. Головна вимога: щоби він дозволяв однозначно ідентифікувати описаний документ.

Анотації документів у бібліотечно-каталожних бібліографічних посібниках, як правило, не передбачаються, тому що складання анотацій уповільнює процес бібліографування. Однак за деяких особливих обставин анотації плануються і складаються відповідно до призначення каталогу: такі, що відображають особливості видання — наприклад, в каталозі рідкісних видань; такі, що характеризують краєзнавчі риси видання — для краєзнавчого каталогу;

або такі, що мають рекомендаційний характер — в каталогах, розрахованих на масового читача.

Бібліографічний опис може супроводжуватися ключовими словами або предметними рубриками, класифікаційними індексами.

Шифр місцезнаходження документа у бібліотечно-каталожному бібліографічному посібнику є обов'язковим елементом бібліографічного запису. Іноді його замінюють вказівкою на бібліотеку-фондоутримувача (за допомогою сигли) або на відділ, у якому знаходиться документ. Однак таких вказівок недостатньо для того, щоби бібліотечно-каталожний посібник виконав своє призначення забезпечення бібліографічного пошуку документів у певному фонді.

Для користувачів науково-допоміжних і рекомендаційних бібліографічних посібників наявність шифрів місцезнаходження відображених документів теж могла б полегшити їхній пошук та використання. Для укладачів бібліографічних посібників такий елемент бібліографічного запису не представляє будь-якої складності, якщо виявлення документів здійснюється на підставі наявного фонду (а не інших бібліографічних посібників). Єдина негативна риса складеного таким чином бібліографічного тексту — збільшення його обсягу. Але цей недолік компенсується збереженням часу користувачів на пошук потрібного документа.

Бібліографічне групування в бібліотечно-каталожних бібліографічних посібниках може бути різним: за формальними ознаками (алфавітом авторів і назв, хронологією часу видання, мовою, видами документів тощо) або за змістом документів з використанням таблиць класифікації (систематичне) чи за предметними рубриками.

Зовнішня форма бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників дуже різноманітна. Традиційною на даний час є карткова форма: коли кожний документ описується на окремій карточці, а самі картки розставляються у каталожні шафи. Ця форма виявилася зручною при роботі з постійно змінною кількістю документів, що відображаються (одні поповнюють бібліотечний фонд, інші вилучаються з нього). Картки легко тиражуються і дозволяють використовувати однакові бібліографічні записи в каталогах з різними способами бібліографічного групування, що забезпечує багатоаспектне відображення документів бібліотечного фонду в сукупності (системі) бібліотечних каталогів.

Карткова форма бібліотечних каталогів не була історично першою. Історики бібліотечної справи повідомляють про різні способи відображення складу та змісту бібліотечного фонду в бібліографічних записах.

Ближче до нашого часу — у XIX столітті — в українських бібліотеках прообрази майбутніх каталогів створювалися у вигляді записів у зошитах, тобто в рукописних документах книжкової форми². У другій половині XIX століття з'явилися друковані каталоги в книжковій формі (формі книжкового блоку): алфавітний і систематичний. І лише в 1914—1915 рр. було «постановлено ввести для пользования подписчиков карточный каталог на вновь поступающие книги, поместить эти карточки в особые ящики»³.

Карткова форма бібліотечних каталогів зараз є найбільш розповсюдженою і зручною. Однак із введенням машиночитаної каталогізації першість надається електронним каталогам. Бібліографічні записи створюються і зберігаються у машиночитаній (електронній) формі переважно у внутрішній пам'яті комп'ютера, хоча можуть виводитися і записуватися і на зовнішніх носіях електронної інформації.

Електронні бібліотечні каталоги стають доступними для віддалених користувачів завдяки представленню на сайтах бібліотек, при чому вони можуть бути у вигляді електронної копії друкованого каталогу чи у вигляді автоматизованої інформаційно-пошукової системи. Фахівець із каталогізування писемних пам'яток О. Гальченко зазначає: «Віртуальні каталоги набувають різних форм — від простого розміщення PDF версії друкованого каталогу на сайті до створення динамічного електронного документа за допомогою інтегрованої інформаційної системи, яка використовує переваги необмежених можливостей цифрової публікації в Інтернеті. Останній варіант стає дедалі популярнішим, адже з'являється можливість легко оновлювати представлені в каталозі дослідження і додавати до них нові наукові знання, отримані впродовж певного періоду після його виходу; надавати посилання на широкий спектр первинних і вторинних джерел (у т. ч. архівних та аудіо-відео-інтерв'ю)»⁴.

²Чегринець М. Історичні віхи створення та розвитку перших каталогів ХДНБ імені В. Г. Короленка // Вісн. Кн. палати. 2016. № 6. С. 29.

³ Там само. С. 30.

⁴ Гальченко О. Науковий каталог писемних пам'яток як джерело і різновид наукових досліджень // Бібл. вісн. 2016. № 5. С. 11.

Бібліотечний електронний каталог, поданий на веб-сайті і доступний для віддалених користувачів, отримав назву онлайнного.

Разом з тим у наш час активізувалося створення бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників у друкованій формі книжкового видання. Російський фахівець із каталогознавства Л. Б. Зупарова відзначає: «Кожна нова форма каталогу викликає хвилю доказів її переваг у порівнянні з тими, що раніше існували, немов головне в каталогознавстві — формулювання аргументації на користь нової форми. Головне в каталозі не форма, яка зазвичай залежить від нових технічних можливостей, а його зміст, тобто той інформаційний потенціал, який він має»⁵ (пер. авт.).

Види бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників можуть визначатися за різними ознаками, так само, як і будь-яких інших бібліографічних посібників. Бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники при цьому можуть належати не до будь-яких видів, а тільки до таких, що обумовлені бібліотечно-каталожним призначенням.

Зокрема, за внутрішньою формою, тобто за жанром, це можуть бути: бібліографічний список, бібліографічний покажчик, бібліографічний огляд, бібліографічний бюлетень, бібліографічний каталог, бібліографічна картотека, але найбільш характерний жанр, безумовно — бібліографічний каталог. Бібліографічний каталог визначається в ДСТУ 7448:2013 «Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять» таким чином: «Бібліографічний посібник, у якому відображено окремий бібліотечний фонд чи його частину або кілька фондів документів»⁶. За змістом це визначення дорівнюється визначенню терміна «бібліотечний каталог»⁷.

За видами відображених документів бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники можуть бути будь-якими:

1. покажчик літератури (текстових документів);
2. покажчик нетекстових документів;

⁵ Зупарова Л. Б. Что такое библиотечный каталог? // Библиогр. и книговедение. 2016. № 1. С. 52.

⁶ ДСТУ 7448:2013. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. Вид. офіц. Чинний від 29. 11.2013. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. С. 17.

⁷ Там само.

- 2.1. покажчик нот;
- 2.2. покажчик картографічних документів;
- 2.3. покажчик образотворчих документів;
3. покажчик інших видів документів;
4. покажчик документів різних видів.

Новітнім видом бібліотечного каталогу за видами відображених документів є «інтернет-навігатор». Це — один із «покажчиків інших видів документів»: каталог інтернет-ресурсів, переважно веб-сайтів, згрупованих за тематикою. Кожна рубрика і кожний запис у такому каталозі є гіпертекстовими, тобто дають можливість безпосередньо перейти до змісту того ресурсу, що описаний.

За тематико-галузевим змістом відображених документів бібліотечно-каталожний бібліографічний посібник може бути: універсальний, багатогалузевий, галузевий, у тому числі загальногалузевий, вузькогалузевий чи тематичний. У деяких випадках, коли йдеться про найвидатніші особистості та їхню спадщину, створюють біобібліографічні чи персональні бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники, навіть покажчики видань однієї книги.

За змістово-територіальними зв'язками відображених документів бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники можуть відображати документи незалежно від зв'язку їх змісту з певною територією або бути краєзнавчими чи країнознавчими.

За часом видання відображених документів бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники жанру «бібліографічний каталог» є ретроспективними, а жанру «бюлетень» — поточними. Картотека нових надходжень також може вважатися поточним бібліотечно-каталожним бібліографічним посібником, якщо вона відображає видання, що надійшли в бібліотеку за проміжок часу до одного року. До перспективних бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників можна віднести картотеку комплектування, що відображає документи, замовлені у видавництвах чи книжкових магазинах.

За місцем видання відображених документів бібліотечно-каталожний бібліографічний посібник може бути міжнародний (коли відображає видання, що вийшли в різних країнах), загальнодержавний (що відображає видання, які вийшли в одній країні) або покажчик (чи каталог) місцевого друку.

За мовою відображених документів бібліотечно-каталожний бібліографічний посібник може бути мономовний або полімовний.

За ступенем згортання інформації, що міститься у відображених документах, це може бути покажчик первинних документів, покажчик бібліографічних посібників або покажчик первинних документів і бібліографічних посібників.

За способом бібліографічного відбору бібліотечно-каталожний бібліографічний посібник може бути реєстраційний або вибірковий, хоча загалом для призначення бібліотечного каталогу більш характерна відсутність відбору документів за якісними ознаками.

За способом бібліографічної характеристики бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники є переважно сигнальними, тобто складаються лише з бібліографічних описів, що супроводжуються шифрами документів. Однак в особливих випадках такі посібники можуть бути анотованими чи оглядовими. Електронні каталоги належать до технічно-кодованих бібліографічних посібників.

Звернемо увагу на такий особливий різновид електронних каталогів, як сканований каталог, або так званий «імідж-каталог». Такий каталог складається з електронних сканованих копій каталожних карток з карткового каталогу, оброблених і поданих у зручному для користування за допомогою комп'ютера вигляді. Сканований каталог прискорює подання всієї інформації, що міститься в традиційних каталогах, у електронному вигляді, хоча й має менше можливостей для багатоаспектного відображення документів, ніж електронний каталог, створений у новітньому програмному середовищі.

За способом бібліографічного групування можна розрізнити лише карткові та інші письмові форми бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників, рукописні чи друковані. Вони можуть бути з формальним групуванням (алфавітний, хронологічний, топографічний, з групуванням за іншою формальною ознакою) або із змістовим групуванням (систематичний, тематичний, предметний). Електронні бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники, створені у вигляді бази даних, не потребують групування бібліографічних записів; замість цього в них мають бути передбачені різні «точки доступу», тобто ті ознаки, за якими можна розшукати потрібні документи в базі даних: прізвище автора, дата чи місце видання, галузь знань, тема тощо.

За суспільним призначенням такі посібники можуть належати не тільки однозначно до бібліотечно-каталожних, але й одночасно до державних (облікових), науково-допоміжних, рекомендаційних, професійно-виробничих.

Система бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників визначається, перш за все, як система каталогів і картотек бібліотеки (СКіК). Найбільш розгалуженою є СКіК у провідних національних та державних бібліотеках.

З появою електронних каталогів з'явилися сподівання на те, що СКіК у тому вигляді, в якому вона склалася в еру карткових бібліотечних каталогів, отримає заміну єдиним електронним каталогом, який зможе виконувати всі функції, розподілені раніше між окремими каталогами. Однак це питання потребує спеціального дослідження.

Зараз на часі є питання створення зведених електронних каталогів, тобто таких, які б подавали інформацію про бібліотечні фонди не однієї установи, а певної їх сукупності, у кінцевому підсумку — сукупного бібліотечного фонду країни. Певним етапом на шляху до створення зведених каталогів може бути організація так званих «розподілених» електронних каталогів. Розподілений електронний каталог — це сукупність електронних каталогів декількох бібліотек, побудованих на спільних засадах, що забезпечує можливість пошуку в ЕК різних бібліотек за одним запитом.

Друковані бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники теж складаються у певну систему, яка поки що не знайшла достатнього обґрунтування і широкого висвітлення. Можна виділити дві підсистеми: ретроспективні і поточні бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники. У кожній з цих підсистем формуються певні типи бібліографічних посібників, які відрізняються сукупністю відмітних рис.

Ретроспективні бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники бувають таких типів:

1. Повний реєстраційний каталог певного книжкового зібрання, головним чином — книжкової колекції або особистої (приватної) бібліотеки. Як правило, це зібрання більше не поповнюється і складає окрему частину бібліотечного фонду.
2. Каталог фонду певної частини бібліотеки (відділу).

3. Каталог видань, відібраних з фонду бібліотеки за певною ознакою (видовою, мовною, галузевою тощо).
4. Зведений каталог видань з різних бібліотек, дібраних за певною ознакою, наприклад, періодичних чи зарубіжних, довідкових, бібліографічних тощо.

Поточні бібліотечно-каталожні бібліографічні посібники — це каталоги чи бюлетені нових надходжень у бібліотеку. Вони можуть бути універсальними чи галузевими. Останні більш економічні у підготовці, мають більше шансів знайти свого зацікавленого користувача. Однак, враховуючи міждисциплінарний характер сучасного наукового знання, для споживачів інформації корисними є і універсальні поточні бібліографічні посібники, які надають змогу ознайомитися з новинками з різних галузей знань, що надійшли в бібліотеку. Тому при неможливості видати достатнім накладом універсальні поточні бібліографічні посібники слід планувати випуск сукупності галузевих бюлетенів чи списків нових надходжень, які могли б охопити універсум знань.

Деякі науковці висловлюють думку, що видання поточних бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників не потрібне за умов існування електронного каталогу, в якому є опція добору останніх надходжень. Дійсно, за електронним каталогом користувач може знайти нові публікації, але він не побачить усієї картини нових надходжень. Іноді серед нових надходжень можна знайти такі, котрі користувач і не збирався шукати, але вони відповідають його інформаційним потребам, ще не сформульованим у запитах. Систематичний перегляд каталогів чи бюлетенів нових надходжень є дуже корисним для формування інформаційної культури та освіченості користувача бібліотеки, тому варто не відмовлятися від підготовки таких бібліографічних посібників у будь-якому варіанті, паперовому чи електронному.

На сайтах бібліотек з'явилися нові форми каталогу чи бюлетеня нових надходжень: рубрика «Нові надходження» поряд із рубрикою «Електронний каталог бібліотеки». За такою рубрикою розміщують бібліографічні описи видань, супроводжуючи їх фотографіями обкладинок. Таким чином подається мінімум необхідної інформації про видання. Однак, на жаль, не завжди подаються шифри зберігання книг, що значно знижує цінність наданої інформації. Наприклад, у рубриках: «Нові надходження, які експонуються в НПБУ» на сайті Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого;

«Нові надходження» на сайті Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України та інших.

Створення і використання веб-сайтів бібліотек для популяризації їх фондів сприяло виникненню нового типу бібліографічних посібників — *віртуальних виставок*. Віртуальні виставки мають своїм прообразом звичайні книжкові виставки, завдяки яким бібліотеки розкривають і популяризують власні бібліотечні фонди. Бібліографічна складова віртуальних виставок полягає в тому, що фотографії обкладинок видань супроводжуються їх бібліографічними описами та анотаціями. Віртуальна виставка розкриває фонд конкретної бібліотеки, і для того, щоби вона була справжнім бібліотечно-каталожним посібником, бібліографічні описи видань повинні супроводжуватися шифрами місцезнаходження видання в бібліотеці (як це робиться, наприклад, у рубриці «Електронні виставки» на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). На жаль, інші бібліотеки не завжди враховують цю вимогу.

Не всі бібліотеки розуміють завдання віртуальної виставки як бібліотечно-каталожного посібника. Іноді під назвою «віртуальна виставка» подається обширна фактографічна інформація з теми, яка може скласти у читача хибне уявлення про те, що звертатися до видань, що рекомендуються, вже не потрібно. Деякі бібліотеки виставляють на сайті фото обкладинок книг без супроводження їх бібліографічними описами, не кажучи вже про шифри місцезбереження. Інші припускаються протилежної помилки: подають бібліографічні описи без наочного представлення видань. Потрібне подальше розроблення методики створення віртуальних виставок, їх класифікації.

Друковані бібліографічні посібники бібліотечно-каталожного виду можуть існувати як суто бібліотечно-каталожні або як складові системи посібників інших видів. Часто вони не мають суттєвих відмінностей від загальних ретроспективних, науково-допоміжних, навіть рекомендаційних бібліографічних посібників.

Один із шляхів створення посібників *ретроспективної національної бібліографії* — це метод зведеного каталогу бібліотек, у результаті якого створюють загальні ретроспективні бібліографічні посібники. Зазвичай створенню зведеного каталогу декількох бібліотек передують друковані каталоги окремих бібліотек, які самі по собі ще не входять до системи ретроспективної національної бібліографії.

Посібники *поточної державної бібліографії* теж мають риси бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників, тому що практично відображають наявний фонд Книжкової палати України, тобто Державний архів друку. Бібліографічні описи видань у літописах супроводжуються вказівкою на номер державної реєстрації видання в Книжковій палаті.

Науково-допоміжні бібліографічні посібники відповідно до особливостей інформаційних потреб спеціалістів мали б не обмежуватися будь-яким фондом, але кожна бібліотека-створювач такого посібника спирається передусім на власний фонд. Відмінність від бібліотечно-каталожних посібників у такому разі полягає лише у відсутності шифру місцезнаходження видання в бібліотеці, що примушує користувача додатково звертатися до бібліотечних каталогів. Супроводження бібліографічного опису творів науковців в покажчиках публікацій наукових колективів шифром зберігання здається більш доцільним, ніж позначка астериском (*) творів, відсутніх у бібліотеці навчального чи наукового закладу.

У *рекомендаційних бібліографічних посібниках* зазвичай було не прийнято вказувати шифр місцезнаходження видання в бібліотеці. Вочевидь, це пояснювалося тим, що такі посібники адресувалися читачам будь-яких бібліотек. Натомість у рекомендаціях щодо використання рекомендаційних бібліографічних посібників у бібліотеках була така: перевірити наявність видань, що пропонуються, в конкретній бібліотеці і дописати до бібліографічного опису її шифр місцезнаходження. Останнім часом Державна бібліотека України для юнацтва в своїх бібліографічних посібниках «Молодь в українському суспільстві», розрахованих на студентів, викладачів навчальних закладів та фахівців, які працюють з молоддю, вказує шифри неперіодичних видань, що є корисним не тільки для користувачів цієї бібліотеки, тому що при використанні однакових таблиць класифікації і систематичної розстановки видань у фонді таким шифром можуть скористатися й бібліотекарі та читачі інших бібліотек.

Знайомство з джерелами бібліотечно-каталожної бібліографії доводить, що цей вид бібліографії є досить розвинутим, має значні здобутки як в теоретико-методичному, так і в практичному відношенні. Разом з тим наукове самовизначення цієї діяльності залишається дискусійним. Створення бібліотечних каталогів, тобто процес каталогізації знайшов відбиття в науковій дисципліні за назвою «Бібліотечне каталогознавство», але ця назва поки що не є загальноприйнятною. У навчальних планах вищої школи процеси складання бібліографічних описів, систематизації та предметизації документів, необхідні

для створення бібліотечних каталогів, вивчаються у різних навчальних дисциплінах. Розроблення теорії і методики цього виду бібліографії є перспективним напрямом розвитку бібліографознавства.

Список джерел

Боровий С. Наукова бібліотека в сучасних умовах // Бібліолог. вісті. 1930. № 1 (22). С. 71–76.

Гальченко О. Науковий каталог писемних пам'яток як джерело і різновид наукових досліджень // Бібл. вісн. 2016. № 5. С. 7–14.

ДСТУ 7448:2013. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. Вид. офіц. Чинний від 29. 11.2013. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 41 с.

Зупарова Л. Б. Что такое библиотечный каталог? // Библиогр. и книговедение. 2016. № 1. С. 51–56.

Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період : нариси. Харків, 1971. С. 69–73.

Чегриниць М. Історичні віхи створення та розвитку перших каталогів ХДНБ імені В. Г. Короленка // Вісн. Кн. палати. 2016. № 6. С. 29–32.

Швецова-Водка Галина

Методичні особливості та види бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників

Анотація. У статті розглянуто особливості посібників бібліотечно-каталожної бібліографії, призначенням яких є інформування про склад бібліотечного фонду та забезпечення бібліографічного пошуку документів у цьому фонді. Визначено характерні риси методів бібліографування, що застосовуються при створенні цього виду бібліотечних інформаційних ресурсів. Представлено можливості визначення видів бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників за різними ознаками і формування системи бібліотечно-каталожних бібліографічних посібників.

Ключові слова: бібліотечний каталог, методи бібліографування, види бібліографічних посібників, система бібліографічних посібників, бібліотечні інформаційні ресурси.

Halyna Shvetsova-Wodka

Methodical features and types of library-catalogue bibliographic manuals

Abstract. The article deals with the features of library-catalogue bibliography manuals, the purpose of which is to inform about the composition of the library fund and ensure the bibliographic search of documents in this fund. The characteristic features of bibliographic methods used in creating this type of library information resources are determined. Possibilities of determination of types of library-catalogue bibliographic manuals on various features and forming of the system of library-catalogue bibliographic manuals are presented.

Keywords: library catalogue, methods of bibliographing, types of bibliographic manuals, system of bibliographic manuals, library information resources.

Hałyna Szwecowa-Wodka

Specyfika metodyczna oraz rodzaje biblioteczno-katalogowych poradników bibliograficznych

Streszczenie. W artykule rozpatrzono specyfikę poradników bibliografii biblioteczno-katalogowej przeznaczonych do informowania o zawartości zbioru bibliotecznego oraz zapewnienia wyszukiwania dokumentów bibliograficznych w tym zbiorze. Określono cechy charakterystyczne metod bibliografowania stosowanych podczas tworzenia tego rodzaju bibliotecznych zasobów informacyjnych. Przedstawiono możliwości definiowania rodzajów biblioteczno-katalogowych poradników bibliograficznych według różnych cech i kształtowania systemu biblioteczno-katalogowych poradników bibliograficznych.

Słowa kluczowe: katalog biblioteczny, metody bibliografowania, rodzaje poradników bibliograficznych, system poradników bibliograficznych, biblioteczne zasoby informacyjne.